

Zakład Teorii Poznania i Filozofii Nauki IFiS PAN i Zespół Filozofii Kultury IFiS PAN
zapraszają na seminarium

Pragmatyka, pragmatyzm, performatyka

Tematyka seminarium dotyczy **pragmatystycznych wątków w filozofii** z podkreśleniem zagadnień **pragmatyki** (teorii aktów mowy). Zastanawiamy się, w jaki sposób oraz do jakiego stopnia użycie mowy określa znaczenie wytworów i aktów językowych oraz innych typów przekazu (znaki ikoniczne, kody wizualne i inne przekazy niewerbalne). Krótko mówiąc, interesują nas wszystkie **problemy i rozstrzygnięcia związane z performatywnym charakterem i potencjałem mowy**. Wymaga to wstępnego wskazania stanowisk badawczych w obrębie pragmatyki i jej związków z innymi badaniami (między innymi z szeroko pojętym językoznawstwem, teoriami komunikacji, narratologią, poetyką). Celem seminarium jest również **rekonstruowanie założeń ontologicznych, antropologicznych i aksjologicznych**, wpisanych *implicite* w koncepcje **pragmatyki**. Zarazem podstawowe pytania seminarium powracają do kwestii semiotycznych i semantycznych. Na seminarium omawiamy **współczesne dyskusje dotyczące pragmatyki**, ale zarazem odwołujemy się do badawczych ustaleń znanych z tradycji logiki, językoznawstwa, semantyki, które – jak się okazuje – nie mają charakteru trwałych rozstrzygnięć.

Omawiamy **poszczególne propozycje teoretyczne, dotyczące aktów mowy i komunikacji**, oraz **stosowanie ustaleń pragmatyki i performatyki** do rozstrzygania rozmaitych problemów filozoficznych i niefilozoficznych. Interesujące nas **zagadnienia** obejmują zatem, między innymi:

- pragmatyczną teorię znaczenia, wywodzącą się z językoznawstwa Karla Bühlera, Alana Gardinera i powiązaną ze strukturalizmem (Roman Jakobson);
- teorię performatywów Johna L. Austina oraz jej różnorodne zastosowania, a także różnice w podejściu do języka filozofów z Cambridge i Oksfordu;
- teorie pragmatyki w ich związkach z semiotyką i semantyką, również z koncepcjami semantyki innymi niż pragmatyczne;
- wspólne źródła (m.in. w rozstrzygnięciach Gottloba Fregego) oraz rozbieżności między filozofią analityczną a pragmatyzmem i pragmatyką, zwłaszcza zaś problem tzw. warunków prawdziwości zdań i wypowiedzi (neopozytywizm, Ludwig Wittgenstein, Michael Dummett);
- „transcendentalne” teorie performatywów, jak pragmatyka formalna Jürgena Habermasa oraz pragmatyka transcendentalna (Karl-Otto Apel);
- pragmatykę normatywną Roberta Brandoma w nawiązaniu m.in. do spuścizny filozofii analitycznej oraz koncepcji języka Richarda Rorty’ego;
- związki między pragmatyką, performatyką i fenomenologią oraz poststrukturalizmem;
- status języka i znaczenia w koncepcji poznania ucieleśnionego, od Maurice’a Merleau-Ponty’ego oraz Michaela Polanyi’ego po ujęcia najnowsze;
- teorie pragmatyki i pozasłowne sposoby komunikowania (znaki ikoniczne, wiedza wizualna);
- koncepcje podmiotu pragmatycznego i performatywnego;
- różne sposoby wykorzystania koncepcji performatywu jako narzędzia krytyki (np. Jürgen Habermas, Judith Butler).

Na dwugodzinnym seminarium omawiamy **wybrane lektury, stanowiące punkt wyjścia współcześnie prowadzonych badań i dyskusji**. Na najbliższym spotkaniu **11 stycznia** br. (od godziny **11:30**, w sali **154** Pałacu Staszica – Warszawa, Nowy Świat 72) będziemy dyskutować o książce **Stephena Turnera *The Social Theory of Practices. Tradition, Tacit Knowledge and Presuppositions*** (1994), w szczególności o tezach dotyczących wiedzy niejawnej.

Serdecznie zapraszamy wszystkich zainteresowanych tematyką seminarium, także doktorantów.

pragmatyka
pragmatyzm
performatyka

dr Anna Michalska
amichalska@ifispan.waw.pl

dr hab. prof. PAN Maria Gołębiowska
mgolebie@ifispan.waw.pl